

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه کوثر
شهرستان قزوین

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

بررسی چگونگی گسترش مذهب شیعه در ایران از قرن چهارم تا هفتم هجری

استاد راهنما:

سرکار خانم رازقی

استاد داور:

آقای محمد سلطان محمدی

محقق:

صغری طارمی

زمستان ۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمہ تعالیٰ

تحقیق پایانی با موضوع:

کہ توسط سرکار خانم:

برای دریافت دانشنامہ سطح دو (کارشناسی) تدوین شدہ است، توسط ہیأت داوران مورد

ارزیابی قرار گرفتہ و در تاریخ / / ۱۳، با کسب رتبہ

پذیرفتہ شدہ است.

استاد راهنما:

استاد داور:

مدرسہ علمیہ:

شہرستان:

امضای مدیر و مہر مدرسہ

تحمیدیه

ستایش فدای را که وعده‌ی یاری داده آنان را که دینش را یاری کنند، و
مژده‌ی پیروزی داده کسانی را که راهش را شناخته و در آن گام نهند، و
بازمی‌دارد سعادت را از آنان که او را انکار می‌کنند، فدایی که نعمتش
موجب میل به سوی او می‌گردد، و تنها باید از عذاب و انتقامش به ذات
مقدسش پناه برد. و درود فراوان بر پیشوای ما حضرت محمد (صلی الله
علیه و اله) و بر خاندانش که پیشوایان و راهنمایان راستین مردمند.

تقدیم

به پیشگاه مولی صاحب الزمان، قطب عالم امکان، امام عالمیان، ناموس دهر،
مدار عصر ولی امر، حضرت بقیة الله، حجة بن الحسن صلوات الله و سلامه
علیه در آرزوی به پایان رسیدن دوران غمبار غیبتش.
اگر برای این نگاشته‌ام در پیشگاه خدای متعال، ثوابی است من با دلی آکنده
از امید آن را به روح پدر و مادر مرحوم تقدیم می‌دارم.

فهرست منابع

- * قرآن کریم، انتشارات اسوه، قم، ۱۳۶۹ هـ. ش.
- ۱- افشار، ایرج، شناخت استان خراسان، انتشارات هیرمند، ۱۳۷۷.
- ۲- افشار، ایرج، پژوهش‌های ایران‌شناسی (نامواره‌ی دکتر محمود افشار)، بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار یزدی، ۱۳۷۲.
- ۳- اشپولر، برتولد، تاریخ مغول در ایران، مترجم: محمود میرآفتاب، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۴.
- ۴- اشپولر، برتولد، تاریخ ایران در قرون نخستین اسلامی، ج ۱، ترجمه محمود میرآفتاب، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۹.
- ۵- ابراهیم حسن، حسن، تاریخ سیاسی اسلام (از سلاجقه تا سقوط دولت موحدین)، ترجمه: عبدالحسین بینش، مؤسسه فرهنگی آرایه.
- ۶- امین، حسن، اسماعیلیون و مغول و خواجه نصیرالدین طوسی، ترجمه: مهدی زندیه، مؤسسه دایرة المعارف فقه اسلامی، ۱۳۸۲.
- ۷- امین عاملی، سید محسن، اعیان الشیعه، ترجمه کمال موسوی، انتشارات اسلامی، ۱۳۶۸.
- ۸- ابن خلدون، عبدالرحمان بن محمد، تاریخ ابن خلدون، تحقیق: سهیل زکار، بیروت، دارالفکر، ۱۴۰۸ ق.
- ۹- ابن فندق بیهقی، علی بن زید ابی‌القاسم، تاریخ بیهق، تصحیح احمد بهمنیار، کتابفروشی فروغی.
- ۱۰- احمدی، مهدی، تاریخ حدیث شیعه در سده‌های چهارم تا هفتم هجری، سازمان چاپ و نشر دارالحدیث.
- ۱۱- بساک، حسین، قیام عاشورا در گسترش تشیع در ایران، انتشارات اسوه، ۱۳۷۴.
- ۱۲- بحرانی ماحوزی، سلیمان، فهرست آل بابویه و علمای بحرین، تحقیق: سید احمد حسینی، قم، منشورات مکتبة آیت‌الله المرعشی النجفی، ۱۴۰۴ ق.

- ۱۳- بیات، عزیزالله، تاریخ ایران از ظهور تا دیالمه، تهران، مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۰.
- ۱۴- بدیعی، ربیع، جغرافیای مفصل ایران، نشر اقبال، ۱۳۶۲.
- ۱۵- برنجکار، رضا، آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی، کتاب طه، ۱۳۸۸.
- ۱۶- بهمن‌پور، محمدسعید، اسماعیلیه از گذشته تا حال، انتشارات فرهنگ مکتوب، ۱۳۸۷.
- ۱۷- ایلیا پولویچ، پطروشفسکی، اسلام در ایران از هجرت تا پایان قرن نهم هجری، مترجم: کریم کشاورز، انتشارات پیام، ۱۳۵۴.
- ۱۸- پارس‌وا، عباس، سه الف (ایران، اسلام، اسماعیلیه)، انتشارات قوانین، ۱۳۸۴.
- ۱۹- پورحسن، قاسم، حکمت شیعی - باطنیه و اسماعیلیه، تهران، بنیاد حکمت اسلامی صدرا، ۱۳۹۰.
- ۲۰- تیموری، ابراهیم، امپراطوری مغول و ایران، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
- ۲۱- ترکمنی آذر، پروین، تاریخ شیعیان اثنی عشری در ایران، بی‌تا، ۱۳۸۳.
- ۲۲- جعفریان، رسول، تاریخ تشیع در ایران از آغاز تا قرن هفتم هجری، انتشارات تبلیغات اسلامی.
- ۲۳- جعفریان، رسول، تاریخ تشیع در ایران از آغاز تا قرن دهم هجری، انتشارات انصاریان، ۱۳۸۰.
- ۲۴- جعفریان، رسول، پیشینه‌ی تشیع در کاشان، انصاریان، ۱۳۶۳.
- ۲۵- جعفریان، رسول، تاریخ گسترش تشیع در ری، آستان قدس حضرت عبدالعظیم، ۱۳۷۱.
- ۲۶- جعفریان، رسول، مقالات تاریخی (قم در یک نگاه)، قم، انتشارات دلیل، ۱۳۷۹.
- ۲۷- جونل. ل، کومر، احیای فرهنگی در عهد آل بویه، ترجمه: سعید حنایی کاشانی، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۵.
- ۲۸- جعفری، محمدحسین، تشیع در مسیر تاریخ، ترجمه: محمدتقی آیت‌اللهی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۸.

- ۲۹- حاکم نیشابوری، محمد بن عبدالله، **تاریخ نیشابور**، ترجمه: محمد بن حسین خلیفه‌ی نیشابوری، تهران، نشر آگه، ۱۳۷۵.
- ۳۰- حکیمی، محمدرضا، **شناخت تشیع**، انتشارات نان و کتاب، ۱۳۸۴.
- ۳۱- خضری، احمدرضا، **تاریخ تشیع**، ج ۱، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها، ۱۳۸۴.
- ۳۲- خضری، احمدرضا، **تاریخ تشیع**، ج ۲، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها، ۱۳۸۴.
- ۳۳- دهخدا، علی‌اکبر، **لغت‌نامه‌ی دهخدا**، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
- ۳۴- دفتری، فرهاد، **مختصری در تاریخ اسماعیلیه**، ترجمه: فریدون بدره‌ای، انتشارات فرزانه، ۱۳۷۸.
- ۳۵- دوستی ثانی، مرتضی، **تشیع در ری (از قرن دوم تا نهم)**، سازمان چاپ و نشر دارالحديث، ۱۳۸۲.
- ۳۶- رازی، عبدالجلیل، **النقض، تصحیح: میرجلال‌الدین محدث ارموی**، تهران، انتشارات انجمن آثار ملی، ۱۳۵۸.
- ۳۷- زمانی‌نژاد، علی‌اکبر، **شناخت‌نامه‌ی حضرت عبدالعظیم حسنی و شهر ری**، سازمان چاپ و نشر دارالحديث، ۱۳۸۲.
- ۳۸- سبحانی، جعفر، **سیمای عقاید شیعه**، مترجم: جواد محدثی، نشر مشعر، ۱۳۸۶.
- ۳۹- شهرستانی، محمد بن عبدالکریم، **الملل و النحل**، تحقیق: محمد سید گیلانی، بیروت، دارالمعرفه.
- ۴۰- صدرايي خویی، علی، **فاطمه معصومه (س) و تاریخ و فرهنگ قم**، انتشارات زائر، ۱۳۸۴.
- ۴۱- صادقی، مصطفی، **کاشان در مسیر تشیع**، انتشارات شیعه‌شناسی، ۱۳۸۶.
- ۴۲- صدر، محمدباقر، **تشیع مولود طبیعی اسلام**، ترجمه و پاورقی: علی حجتی کرمانی، کانون نشر پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۸۰.
- ۴۳- طبرسی، ابوالفضل بن الحسن، **تفسیر مجمع البیان**، تهران، فراهانی، ۱۳۵۸.
- ۴۴- طباطبایی، محمدحسین، **شیعه در اسلام**، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۶.

- ۴۵- طباطبایی، محمدحسین، **تفسیر المیزان**، ترجمه: محمدباقر موسوی همدانی، قم، جامعه مدرسین، ۱۳۶۲.
- ۴۶- طباطبایی، محمدکاظم، **آشنایی با تاریخ و منابع حدیث**، نشر نصایح، ۱۳۸۰.
- ۴۷- فقیهی، علی اصغر، **آل بویه نخستین سلسله قدرتمند شیعه**، انتشارات صبا، ۱۳۷۹.
- ۴۸- فقیهی، علی اصغر، **تاریخ مذهبی قم**، قم، انتشارات زائر، ۱۳۷۸.
- ۴۹- فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، **القاموس**، بیروت، دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۱۲ ق.
- ۵۰- فضایی، یوسف، **دائرة المعارف مذاهب اسلامی و ادیان ایرانی**، انتشارات پویان فرنگار، ۱۳۸۹.
- ۵۱- قمی، حسن بن محمد بن حسن، **تاریخ قم**، ترجمه: حسن بن عبدالملک قمی، تهران، انتشارات توس، ۱۳۶۱.
- ۵۲- قدیانی، عباس، **تاریخ ادیان و مذاهب در ایران**، انتشارات فرهنگ مکتوب، ۱۳۸۴.
- ۵۳- قدیانی، عباس، **تاریخ فرهنگ و تمدن ایران در دوره ی مغول**، انتشارات فرهنگ مکتوب، ۱۳۸۶.
- ۵۴- کریمان، حسین، **ری باستان**، تهران، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۷۱.
- ۵۵- محرمی، غلامحسن، **تاریخ تشیع**، انتشارات نصایح، ۱۳۸۰.
- ۵۶- محمدی اشتهاردی، محمد، **ایرانیان مسلمان در صدر اسلام و سیر تشیع در ایران**، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱.
- ۵۷- مظفر، محمدحسین، **تاریخ الشیعه**، ترجمه: محمدباقر حجتی، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۸.
- ۵۸- محقق، مهدی، **اسماعیلیه**، تهران، نشر اساطیر، ۱۳۸۲.
- ۵۹- موسوی بجنوردی، کاظم، **دائرة المعارف بزرگ اسلامی**، تهران، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۶۹.
- ۶۰- معروف الحسنی، هاشم، **جنبش های شیعی در تاریخ اسلام**، ترجمه: محمدصادق عارف، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۹.
- ۶۱- نجاشی، احمد بن علی، **رجال النجاشی**، بیروت، دارالاضواء، ۱۴۰۸ ق.

- ۶۲- نبئی، ابوالفضل، نهضت‌های سیاسی و مذهبی در تاریخ ایران، مشهد، دانشگاه فردوسی، ۱۳۷۶.
- ۶۳- نوبختی، حسن بن موسی، فرق الشیعه، تصحیح: محمدصادق آل بحر العلوم، نجف المطبعة الحیدریه، ۱۳۵۵.
- ۶۴- نصر، حسین، آرمان‌ها و واقعیت‌های اسلام، ترجمه: انشاءالله رحمتی، تهران، نشر جامی، ۱۳۸۲.
- ۶۵- ناصری، عبدالمجید، تشیع در خراسان عهد تیموریان، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ۱۳۷۸.
- ۶۶- نصیری، علی، درسنامه‌ی علم حدیث، مرکز نشر هاجر، ۱۳۸۵.
- ۶۷- ناصری، محمد، تشیع در قم، انتشارات حرم، ۱۳۸۶.
- ۶۸- نصیری، محمد، تحلیلی از تاریخ تشیع و امامان (علیهم السلام)، نشر معارف، ۱۳۸۴.
- ۶۹- نامدار، مظفر، رهیافتی بر مبانی مکتب‌ها و جنبش‌های سیاسی شیعه در صد ساله‌ی اخیر، پژوهشکده علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۶.
- ۷۰- هاجسن، مارشال گ.س، فرقه‌ی اسماعیلیه، ترجمه: فریدون بدره‌ای، کتابفروشی تهران، ۱۳۸۲.
- ۷۱- هالم، هاینس، تشیع، مترجم: محمدتقی اکبری، نشر ادیان، ۱۳۸۹.
- ۷۲- یاقوت حموی، شهاب‌الدین ابوعبدالله بن عبدالله، معجم البلدان، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۲۹۹ ق.